

CULTURÀLIA

Centre Cultural de Tàrraga

Número 34

Abril 2003

sant jordi
2003

© Especial Sant Jordi

© La guerra de la imatge

© URTX revista cultural de l'Urgell

s u m a r i

2• editorial

3• URTX, Revista Cultural de l'Urgell. Algunes xifres
per Jaume Espinagosa

4-5• La guerra de la imatge
per Albert Gonzalez

6• Mostres i exposicions

7• Activitats culturals

8-9• Especial Sant Jordi 2003
per Gerard Malet

10• Mirades i Percepcions
per Ermengol Puig

11• Notícies de la biblioteca
per Carme Asensio

12• Cara a cara
per J.B. Solé i Francesc Gasull

13• Televisió
per Gerard Martínez
Música
per Lady Madonna

14-15• Les notícies del Centre Cultural per Pep Vall

16• Agenda del Centre Cultural per Pep Vall

Com cada any, quan arriba Sant Jordi, a *Culturàlia* ens toca fer una mena de repàs de consciència, ja que per a nosaltres el dia del llibre és quelcom més que una festa. Enhorabona a tots, *Culturàlia* fa cinc anys.

La diada de Sant Jordi ens permet plantejar-nos diverses qüestions, com ara l'hàbit de lectura dins la nostra comunitat, la qualitat literària d'allò que llegim o la demanda pública d'un cert tipus de lectura o un altre. Malauradament, no ho farem i deixarem que el nostre particular crític literari ens recomani allò que, segons el seu punt de vista, cregui convenient. A més de ser tòpics suats de cada any, les dites qüestions podrien no dur-nos enlloc. Així doncs, passem pàgina.

Certament, el repàs qualitatiu de la *Culturàlia* d'aquests darrers anys ens obliga a prendre nota d'assumptes que ens alegren o ens entristeixen. Cal celebrar l'estrena de noves seccions i l'arribada de col·laboradors nous, de la mateixa manera que cal lamentar la marxa d'alguns que posaven en aquesta revista part del seu temps i molta il·lusió. A tots ells, als qui en són i als qui en van ser, gràcies per aquests cinc anys de lectures mensuals. Als qui en seran, us donem la benvinguda anticipada i us encoratgem a participar en el nostre projecte.

Tampoc podem obviar, en aquesta entranyable celebració, les dificultats i les ensopegades amb què malauradament hem topat. Sabem que la periodicitat i la distribució de *Culturàlia* no són el nostre punt fort, però procurem millorar i intentarem arribar més aviat i arreu. Aquests no són propòsits inassolibles, senzillament estic parlant de les pegues més freqüents de les publicacions voluntàries produïdes amb un pressupost necessàriament ajustat (en aquest sentit, *Culturàlia* no és cap excepció).

Aspectes positius i aspectes negatius: aquest és el ritme de *Culturàlia*, aquestes són les nostres fortaleces i les nostres febleses. Però cinc anys ja són un bon motiu d'alegria i, fet i fet, cinc anys més seria el millor que ens podria passar. Felicitats a col·laboradors, socis i lectors; en certa manera, tots som autors d'un mateix projecte que aquest mes d'abril compleix mitja dècada.

Nota: El consell de redacció us recorda que el termini d'entrega d'originals finalitzarà el dia 20 de cada mes. Els originals s'hauran d'entregar a la seu del Centre Cultural de Tàrraga.

Núm. 34 • Abril de 2003

Col·laboradors: J.B. Solé, Francesc Gasull, Gerard Martínez, Ermengol Puig, Carme Asensio, Gerard Malet, Lady Madonna, Albert González.

Edició: Centre Cultural de Tàrraga, C. de les Piques, 1 25300 Tàrraga

Disseny i realització: Centre Disseny Innova SL

Direcció: Miquel Aguilar

Consell de redacció: Carles Domingo, Jaume Espinagosa, Gener Gonzalvo, Pep Vall.

Els articles publicats a *Culturàlia* només reflecteixen el parer de qui els signa. El Consell de redacció de la revista es reserva el dret de publicar o no les cartes adreçades al director i de resumir-ne els continguts.

Dipòsit Legal: L-1528/98

Aigua pasada no mou mola.

URTX

Revista cultural de l'Urgell

algunes xifres

Jaume Espinagosa

En la presentació del primer número d'URTX exposàvem un seguit d'objectius que volíem que complís la nova publicació: donar sortida a treballs d'investigació sobre aquestes contrades i d'altres de més allunyades, omplir el buit existent a l'Urgell en miscel·lànies d'estudis, comptar amb el nombre suficient d'investigadors i, a més, a mesura que transcorren els anys, fer compatibles, en nombroses ocasions, l'erudició i la divulgació.

El suport institucional i l'esforç intel·lectual dels col·laboradors d'URTX han fet possible la continuïtat i l'acceptació exitosa de la miscel·lània d'estudis urgellenca.

Tot el que acabem d'afirmar ve avalat pels continguts del número 16 d'URTX, on hem incorporat sis nous col·laboradors, onze nous fotògrafs i quatre nous il·lustradors i, a més, per les xifres actualitzades de les taules estadístiques que teniu a continuació.

ÍNDEX : URTX, núm. 16

1. *Materials protohistòrics del Museu de Guissona* **Eduard Camps**. *Aproximació als jaciments de l'Edat del Bronze i primera Edat del Ferro de l'entorn de Guissona*.

Josep Gallart Fernández / Josep Ros Mateu

2. *Cupuliformes, regatons i receptacles d'ofrenes*. Assaig d'interpretació d'un món enigmàtic.

Josep M. Miró Rosinach

3. *Elionor d'Urgell, filla del comte Jaume el Dissortat, i la seva trajectòria pel Regne de Nàpols*.

Virgínia Costafreda Puigpinós

4. *L'escut de la ciutat de Tàrraga*.

Gener Gonzalvo Bou

5. *La parròquia d'Agramunt l'any 1515*.

Lluís Pons Serra

6. *Teresa Riera i Guardiola, targarina del segle XVII (segona part)*.

Josep M. Planes Closa

7. *Escultura del Renaixement i Barroc a l'església d'Agramunt*.

Joan Yeguas Gassó

8. *D'arquitectura i mestres de cases a la Lleida del segle XVIII: els Biscarri*. **Isidre Puig Sanchís**

9. *El Santuari de Santa Maria de la Bovera, al terme de Guimerà, l'any 1773*. **Josep M. Llobet Portella**

10. *Arquitectura religiosa vuitcentista a l'Urgell: alguns exemples*. **Maria Garganté Llanes**

11. *La relació epistolar de Valeri Serra amb mossèn Cinto Verdaguer i amb Agustí Duran*.

Ramon Miró Baldrich

12. *Mn. Salvador Ritort i Faus: un urgellenc il·lustre a l'Arxidiòcesi de Tarragona*.

Eugení Perea Simón

13. *Crònica de Linyola. Esdeveniments més importants del segle XX*. **Joan Civit Esmatges**

14. *Noucentisme i festes civils de la llengua catalana: Les Festes del Bon Mot i la Diada de la Llengua Catalana de 1916*.

Joaquim Capdevila Capdevila

15. *Jocs populars tradicionals a l'Urgell*.

Francesca Bardají Santiveri

16. *Una tarda amb Manuel de Pedrola*.

Josepa Berenguer Fabregat

17. *Viladot – Trepal. Dic pintor i trobo poeta*.

Josep Miquel Garcia

18. *Un Pla estratègic per a la recuperació del patrimoni de Guimerà*. **Paolo Sustersic**

En els setze números editats fins al 2003, algunes xifres significatives de la revista són les següents:

Nombre total d'articles publicats	267
Nombre total de col·laboradors diferents	174
Fotògrafs diferents	88
Il·lustradors diferents	11

Temàtiques tractades:

Antropologia	2	Geologia	1
Arqueologia	21	Història general	6
Arquitectura	9	Història contemporània	42
Art	10	Història de l'art	26
Arxivística	15	Història medieval	21
Assaig	1	Història moderna	42
Astronomia	2	Lingüística i literatura	13
Biografies	2	Museologia	28
Demografia	5	Musicologia	3
Economia	1	Paleontologia	2
Etnologia	6	Toponímia	1
Geografia	1	Urbanisme i medi ambient	5

Àmbit geogràfic dels articles:

Tàrraga	71
l'Urgell	108
Comarques lleidatanes	48
Catalunya	30

LA GUERRA DE LA IMATGE

Albert González

Els mitjans de comunicació escrita s'han revolucionat de tal manera durant els darrers anys que, impregnats per la incidència social de la televisió, han acabat superposant la informació gràfica per sobre de la textual. El major espai per a les imatges, la infografia, els colors i els titulars colpidors d'una sola línia ens transporten cap a un tipus de premsa que permet que el lector faci menys esforç per estar al dia. L'aprofundiment i l'anàlisi de la veritat arriben més tard, amb la lectura.

Un bon exemple l'estem tenint darrerament amb el desencadenament de la guerra a l'Iraq, un esdeveniment que ha provocat una segona guerra als diaris, la de la imatge.

'El Periódico': dues pàgines carregades d'imatges del dia.

Portades monotemàtiques

Des de l'esclat del conflicte iraquià, les portades dels diaris, que són l'aparador i sumari de tot el seu interior, han tendit a ser absolutament monotemàtiques. Eliminen qualsevol referència a notícies alienes per reforçar la incidència que implica la guerra d'Iraq en les nostres vides.

La carta de presentació, sens dubte, és la foto. En alguns casos, imatges del camp de batalla, d'altres, sobre les conseqüències dels bombardejos i, evidentment, alguns dies s'han captat gràficament les mobilitzacions pacifistes. I, tot sovint, acompanyat amb titulars breus, molt breus, sovint de només dues paraules, i especialment propicis a carregar-se ideològicament amb adjectius i verbs colpidors.

Portades clarament compromeses i de fort impacte visual les hem tingut a la vora amb Segre, *El Periódico* i *Avui*, un tipus de periodisme especialment tendent a reduir la primera informació al més mínim detall.

Però de fet tots, qui més qui menys, i sobretot durant els primers dies de l'aixecament armat, han volgut elevar la importància de la notícia amb portades atrevides que solen aparèixer poques vegades en tot l'any.

Un cas extremat es va poder veure recentment a la versió galesa del diari *Daily Mirror*, que en una ocasió va editar una imatge que sobrepassava els límits físics de la portada, tot ocupant també de la contraportada. Un recurs força singular.

Una imatge que supera els límits d'una portada convencional.

La "nostra" imatge

Sense marxar encara de la portada, cal recordar que amb la guerra ha esclatat un clar posicionament ideològic dels mitjans. La principal idea la recollim, una vegada més, en la foto que escullen com a encapçalament. El desplegament informatiu que s'ha fet en aquesta darrera guerra ha estat molt més important que altres cops i, per tant, es disposa d'un amplí ventall de fotografies, l'elecció de les quals es converteix en tot un compromís.

El Mundo i *Segre* van ser els primers que van ensenyar, amb tots els seus detalls, la

La imatge d'una nena amputada va donar voltes arreu del món.

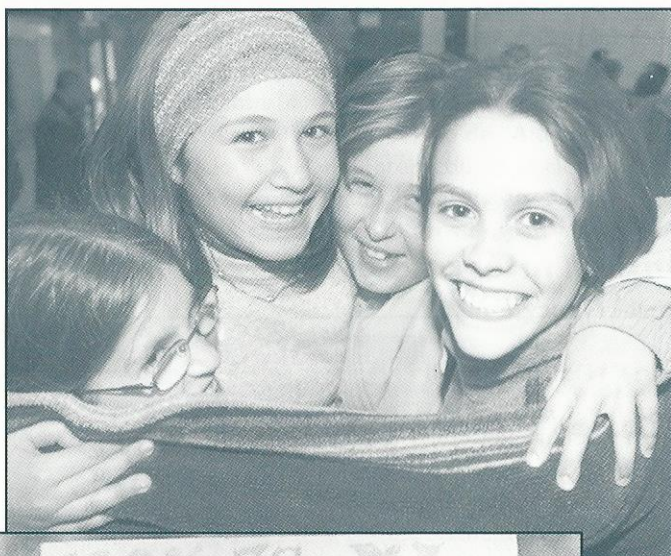

dura imatge d'una nena amputada per l'efecte de les bombes. L'opció sanguinària és, per a molts consells de redacció, una manera efectiva de despertar consciències, tot i que d'altres mitjans prefereixen obviar-la.

També cal citar la premsa "grog" del *The Sun*, que es mereix posar èmfasi en l'atreuiment que va tenir a l'hora de comparar, amb dues fotografies, el president francès Jacques Chirac i el dictador iraquí Saddam Hussein. Acompanyat d'un "Busca les diferències", el diari es posicionava clarament en favor de l'actitud bèl·lica dels Estats Units i la Gran Bretanya.

La imatge original

Com que aviat ens acostumem a les imatges del conflicte, els diaris treballen cada dia per trobar-ne d'altres que siguin més originals i atreguin la nostra atenció, sense minvar el contingut informatiu i ideològic del qual abans parlàvem. La impressió en color, sens dubte, ajuda molt i *El Periódico* juga amb avantatge des que va llançar al carrer el seu nou format fa més de dos anys.

Aquest esforç per l'originalitat el veiem molt clar quan s'il·lustren les mobilitzacions ciutadanes en favor de la pau. És aquí on trobem aquest intent d'escapar-se de les fotografies fàcils (agrupacions massives de gent amb pancartes) i cercar més el detall, d'aquelles noies abraçant-se o del jove mirant desafiadament un policia, entre molts altres exemples.

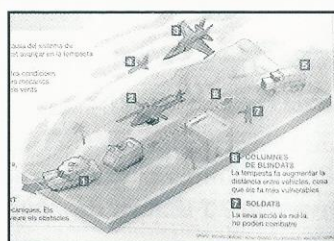
Gruix d'informació

La premsa ofereix un desplegament informatiu al voltant de la guerra que s'estén entre unes quinze i vint pàgines diàries. La informació sol anar ordenada, primer amb les conseqüències que la guerra està provocant al nostre país (probablement és el que més interessa al lector) i segueix després amb un detall ampli dels moviments militars per terres iraquianes, les seves conseqüències entre la població i la resta de països, així com els posicionaments dialèctics dels dos bàndols enfrontats.

Les primeres pàgines de tot aquest gruix d'informació solen ser les més atreïdaes quant a la forma. Sovint també amb titulars d'una línia, busquen que el lector es recordi especialment d'aquest article quan hagi repassat tot el conjunt de notícies. Va ser especialment curiós una edició de Segre, que va encapçalat la primera informació amb un titular que llegia: "Es pot dir més fort, però no més clar", en referència als crits pacifistes d'una de les manifestacions lleidatanes.

Infografia

Pràcticament tots els diaris han recorregut a la infografia. Cadascun d'ells edita una pàgina diària amb el mapa de l'Orient Pròxim amb les evolucions i "progressos" del front angloamericà pels diferents racons de l'Iraq. Es tracta d'una pissarra molt il·lustrativa on, en definitiva, els periodistes "juguen a fer batalletes". Dibueixets de soldats, avions B-52, carros de combat, explosions sobre noms de ciutats, el rastre dels míssils quan sobrevolen un territori... són alguns detalls que demostren aquesta tendència, almenys aparent, de convertir una autèntica guerra en una taulell d'escacs o en les peces d'un joc de rol. Però per una altra part esdevé, sens dubte, el camí més recte perquè el lector entengui de forma ràpida i atractiva l'evolució del conflicte armat.

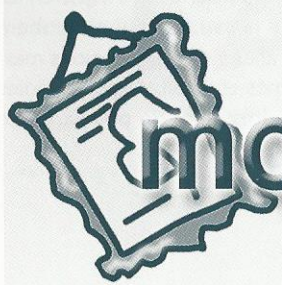

Una mostra de les darreres propostes infogràfiques que han aparegut publicades.

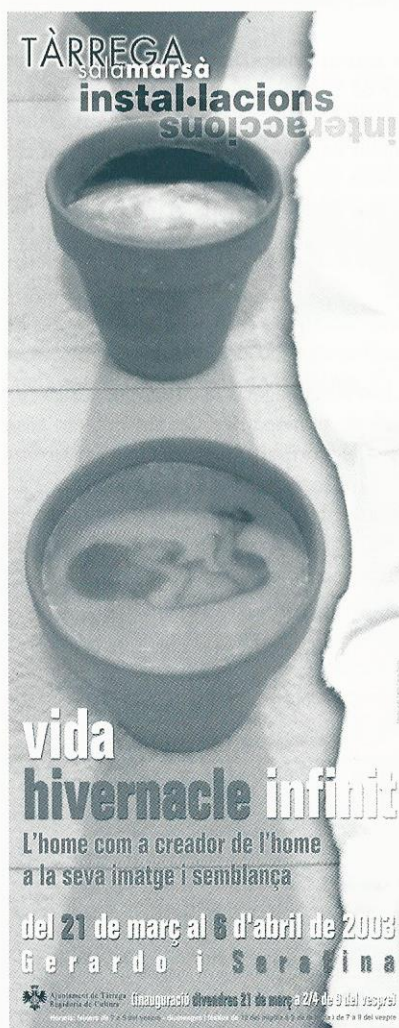
Conclusió: temps de poc temps

Avui en dia vivim uns temps en què sofrem el tic del "no tinc temps". Tant si tenim raó com no, la premsa escrita així ho ha entès i ha evolucionat cap a uns formats molt més fàcils de llegir, més visuals, plens d'imatges, d'icones, de símbols, de gràfics i d'infografies. Poca lletra i ben dita.

Conviure amb la televisió comporta aquestes conseqüències.

mostres i exposicions

Vida Hivernacle Infinit,

de Gerardo i Serafina

Sala Marsà (Tàrraga), del 21 de març al 6 d'abril de 2003

En una simulació de cambra frigorífica, la instal·lació ens introdueix la problemàtica humana entorn de la vida mitjançant tres espais: Vida (l'ètica de la prolongació artificial de la vida), Hivernacle (metàfora de la clonació humana) i Infinit (el desig d'esdevenir immortal).

Quiero jugar contigo. Intégrate o vete,

de Mery Pop, Suzy Crack i Nancy Full

Sala Marsà (Tàrraga), de l'11 al 27 d'abril de 2003

La relació de l'ésser humà i la màquina centra el tema d'aquesta nova instal·lació, que tanca el cicle de la Sala Marsà. La implicació de l'espectador en la instal·lació serà la clau, òbviament, per aconseguir endinsar-lo en el món de la tecnologia enfrontada o no a la humanitat.

Perder la cabeza,

de María Helguera

Espai Guinovart (Agramunt), del 16 de març al 30 d'abril de 2003

L'argentina María Helguera, resident a Barcelona des de l'any 1976, mostra un total de

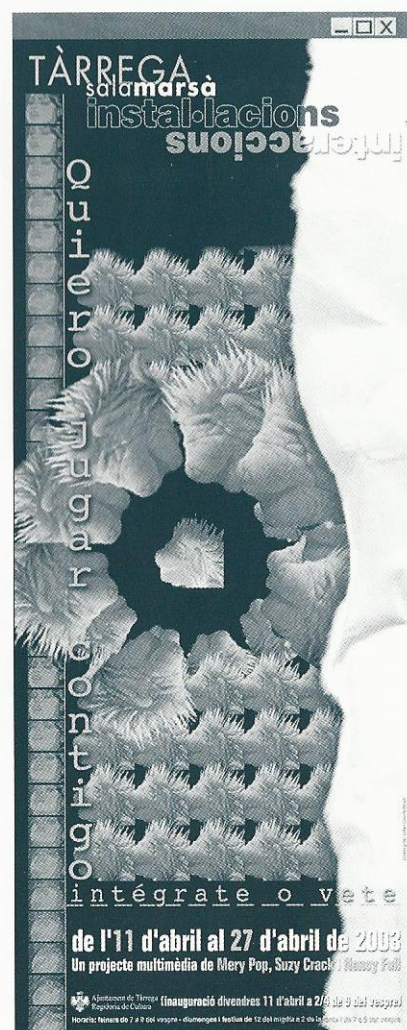
dotze obres que "es remeten a imatges indefinides de la memòria col·lectiva en les que fa una especial referència a allò ancestral en la dona, en la reproducció, en la natura".

1899-1988.

Tarradellas o la reivindicació de la memòria

Sala 2 del CCCB (Barcelona), del 10 d'abril al 25 de maig de 2003

Retrospectiva sobre la figura del president Tarradellas que consta de set àmbits temàtics: La forja d'un personatge, La lluita per l'espai públic i polític, Tensions polítiques i violència social, La solitud d'un corredor de fons, La revolta del passat i les transaccions amb el present i, tancant l'exposició, Un balanç personal.

activitats culturals

● **L'Ajuntament de Tàrraga estrena WEB**

Fa escassament unes setmanes, l'Ajuntament de Tàrraga va estrenar un portal a Internet d'atenció ciutadana i d'informació sobre el municipi. L'adreça www.ajtarrega.net presenta una sèrie d'àmbits temàtics d'entre els quals destaquen les notícies, l'agenda cultural, l'enquesta i la possibilitat d'establir un contacte directe amb l'alcaldia. El web de l'Ajuntament de Tàrraga també inclou un plànol interactiu de la ciutat i dels pobles agregats, diversos apartats dedicats als negocis i al turisme, una llista de contactes d'interès i espais propis per a entitats municipals.

● Josefina Vidal i Montse Aloy, les poetesses de l'Urgell a la biblioteca

Dues de les novetats editorials que aquest Sant Jordi veurà sorgir de les terres lleidatanes seran, a més, producte de la comarca de l'Urgell. D'una banda, la reconeguda poetessa Josefina Vidal presentarà *Trànsit*; de l'altra, l'escriptora Montse Aloy donarà a conèixer el seu darrer treball, editat pel Consell Comarcal de l'Urgell. L'acte de presentació tindrà lloc a la Biblioteca Central Comarcal de Tàrrrega, el proper dia 11 d'abril.

D'altra banda, Montse Aloy ha estat enguany la poetessa triada per versificar el punt de

llibre que el Consell Comarcal de l'Urgell, com cada any, edita en motiu de la festivitat de Sant Jordi. En el punt de llibre s'hi poden llegir cinc poemes de la targarina Montse Aloy, algun d'ells de caire experimental, així com admirar les il·lustracions de l'artista local Glòria Coma.

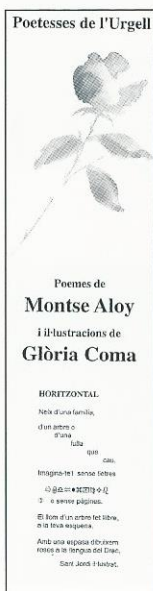
● Viure el Sant Jordi a Tàrrrega

La diada de Sant Jordi i els dies més propers, a Tàrraga, s'ha organitzat un seguit d'activitats de gran interès relacionades amb la festa del llibre. D'entrada, el dia 22 es presentarà el llibre Cinquantenari del Grup de Teatre BAT (1953-2003), al Teatre Ateneu; el dia 23 al matí, la Biblioteca s'instal·larà al carrer del Carme, juntament amb Ràdio Tàrraga i el ja clàssic programa "La Terrassa Literària"; el mateix dia 23 a la tarda, l'Arxiu Històric Comarcal acollirà la presentació de la novel·la L'anell d'or de tres colors, de Josep Lluís Tàrraga, i el dia 25, al Museu Comarcal de l'Urgell, la revista cultural URTX presentarà el seu setzè número.

● **El Doctor Music Festival no es realizará a Tàrraga**

La promotora Doctor Music, encapçalada per Neo Sala, s'ha decidit finalment per l'Estadi Olímpic Lluís Companys com a ubicació per a l'edició d'enguany del festival. D'aquesta manera, el Doctor Music Festival no es realitzarà al càmping municipal de Tàrraga, cosa prevista fins a principis d'abril, ja que la manca de temps impedia confeccionar un festival de l'envergadura desitjada. La climatologia urgellenca ha contribuït a aquesta manca de temps, ja que la promotora estava obligada a avançar la realització del festival un mes, del juliol al juny, a causa de l'excessiva calor que pateix Tàrraga a mitjans d'estiu.

El Doctor Music Festival canviarà també el format i passarà a ser un concert d'un dia (concretament, de disset hores) que reunirà exclusivament bandes de rock dur, amb els nord-americans Metallica com a caps de cartell. Així doncs, sota la nova denominació de Doctor Music Day, el festival de Neo Sala ha trobat nou emplaçament i nova data (el dia 21 de juny), tot i no descartar la possibilitat de venir a Tàrrrega a realitzar l'edició del 2004.

ESPECIAL

Sant Jordi

2003

Gerard Malet

Per rebre l'allau comercial de Sant Jordi cal estar una mica preparat i saber a què ens hem d'enfrontar. Aquí teniu algunes propostes, no cal dir-ho, subjectives i excloents per raons d'espai.

Cosmètica de l'enemic

(Columna)

Amélie Nothomb no cessa en la seva imparable producció literària. La seva és una de les veus que més connecta amb el públic gràcies a les seves originals històries, d'aparença senzilla i contingut profund, sobre la condició humana. La creadora d'èxits com *Metafísica dels tubs* o *Estupor i tremolors* és fidel al seu estil de resonàncies psicològiques en aquest llibre, una hàbil confrontació entre dues veus que s'oposen i es confonen constantment.

Pasando Página

(Destino)

Sergio Vila-Sanjuán parla de l'edició literària des del 1975 fins a l'actualitat. Un bon document, farcit de noms propis i anècdotes, per veure com funcionen les editorials espanyoles.

Los nuevos amos del mundo

(Destino)

Jean Ziegler desemmascara la manipulació que es fa des de l'imperi nord-americà, el Banc Mundial o el Fons Monetari Internacional per tal d'amagar la pobresa i la mort en nom de l'economia del fenomen globalitzador.

No a la guerra.

Les raons contra l'atac a l'Iraq

(Ara Llibres)

Diversos autors, com Suso de Toro o Maruja Torres, entre d'altres, evidencien la urgència de la protesta i la justícia moral. Per poder opinar sobre l'actual conflicte amb potestat.

Són molts els llibres que hi ha al mercat i és impossible pia recerca dins l'oasi literari. Tanmateix, acabem de donar a conèixer: **Sota la roda**, de José Saramago; **Sota la roda**, d'Hermann Hesse; **del desassossec**, de Fernando Pessoa; **Plom a les ales**, de Javier Cercas i David Trueba i **El tema de**

Les hores

(Columna)

Duta recentment al cinema, aquesta obra de Michael Cunningham traça amb precisió el desassossec de dues dones que lluiten per construir-se a elles mateixes amb el relat dels últims dies de Virginia Woolf. Metaliteratura que encaixa tres èpoques dins els motlles de l'amor, la mort, la desesperació i la solitud.

Sense destí

(Quaderns Crema)

Temps bel·licosos fluctuen avui en dia amb el pes dels records d'altres guerres. Imre Kertész, premi Nobel per aquesta obra, narra un any i mig de la vida d'un adolescent en un camp de concentració nazi. Novel·la que mostra la vida inhumana, la felicitat rànica, la realitat penosa dels camps d'extermini; un relat que s'instal·la, indefugiblement, a la ment del lector.

Comiendo desnudos

(Circe)

Stephen Dobyns articula setze narracions sota el *leit-motiv* de l'amor, sempre des d'un punt de vista irònic, cruel, desenfocat i gens convencional. El conjunt dels personatges, que mai són el que semblen o volen ser, ens ofereix una visió agra de la societat nord-americana menys *glamourosa*.

El hombre de los dados

(Destino)

Luke Rhinehart proposa una solució a la desesperació que suposa avui en dia l'apatia emocional, l'avorriment. Un psiquiatra, cansat de la vida rutinària, decideix actuar cada dia dependent del dictamen dels daus. Una de les obres més influents dels últims cinquanta anys, segons la BBC.

Les guerres dels catalans

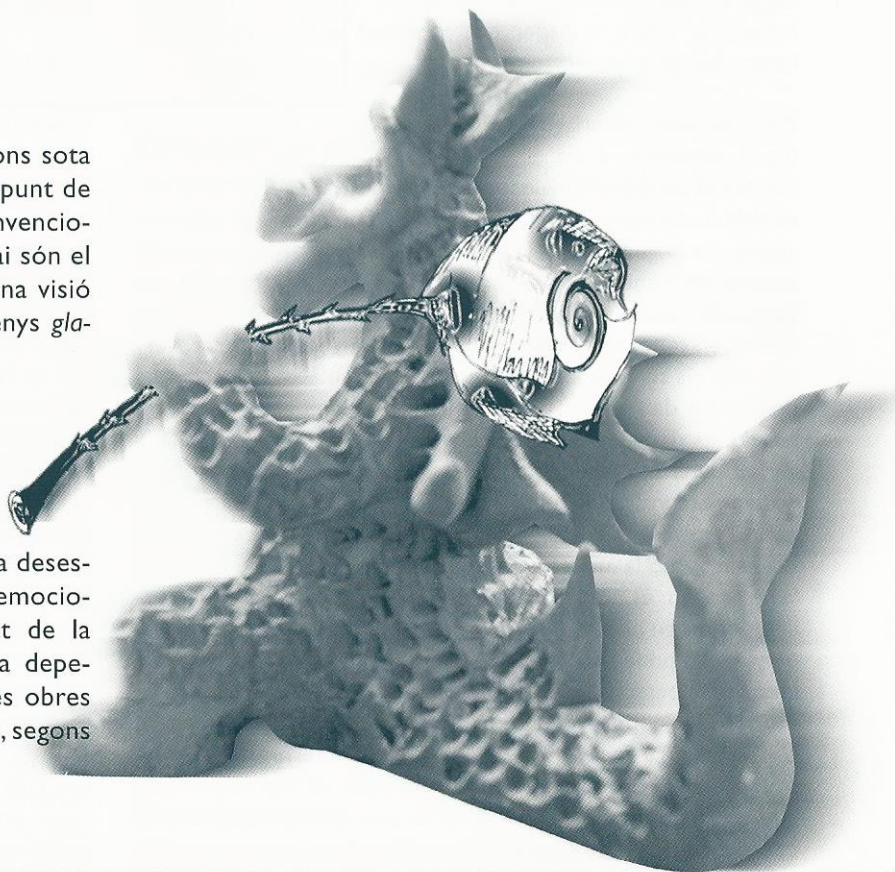
(Pòrtic)

Fent extensible l'ambient bèl·lic actual, us parlem d'aquest llibre que, amb un estil narratiu, rememora tots els conflictes protagonitzats pels catalans, incloent anècdotes curioses i desconegudes. Enric Calpena i Oriol Junqueras recuperen la memòria i la divulgació de la història catalana a través de les batalles.

El final del joc

(Planeta)

Un bon exemple de com el punt de vista narratiu pot fer variar una història. En aquest cas, llegim a través dels ulls d'Adrià, un nen de sis anys que interpreta a la seva manera el divorci dels seus pares. Gemma Lienas construeix un personatge desproveït de la lògica establerta per tal que puguem redefinir el món dels adults des d'una altra òptica.

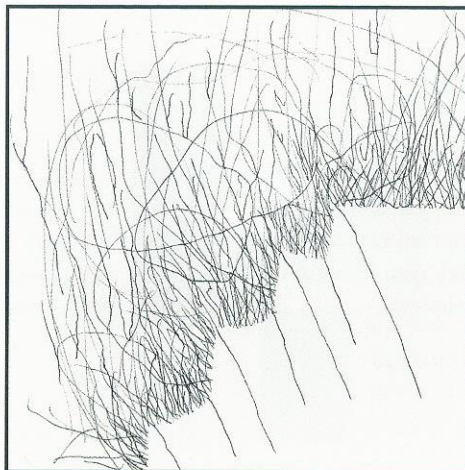
de resumir-los. A més, per què fer-ho? Confiem en el bon gust dels nostres lectors i els emplacem a la seva pròpia feina: triar alguns noms per emmarcar millor la brúixola de cara a Sant Jordi: destaquem, per exemple, **El hombre duplicado**, de Nelly Arcán; **La sombra del viento**, de Carlos Ruiz Zafón; **Plataforma**, de Michel Houellebecq; **Llibre de les dones**, de Pere Pena; **La mar de dins**, de Pere Rovira; **Travesses pel Pirineu català**, de Carles Gel; **Diálogos de los tiempos**, de Quim Monzó. Disculpes a tots els que no he citat.

mirades i percepcions

L'espectador i l'acció pictòrica

Ermengol Puig

Josep Minguell i Cardenyas, amb llenguatge modern i expressiu, ha arrodonit l'obra mural que el seu pare, als anys 60, pintà a l'escala de la Diputació de Lleida. En aquell moment s'hi reflectiren aspectes memorables i mítics de la història dels lleidatans. Ara, el fill l'ha completada destil·lant-nos el que per a ell és l'essència del territori i dels paisatges que són la base de l'esperit de les terres de ponent. Els nous murals, d'acolorides pinzellades i suggeriments vivencials, em porten a reflexionar sobre el paper que l'artista targarí atorga a l'espectador.

Vivim en plena embriaguesa visual i plàstica i disposem d'una diversificació icònica tan àmplia que correm el perill, per banalització, de desmotivar-nos. Per això em sembla convenient parlar del procés de percepció i precisar-ne alguns continguts. Veure i mirar, per a molta gent, poden ser accions sinònimes, però la veritat és que una va més enllà que l'altra. En veure, normalment ubiquem, comprovem.... quan mirem, en canvi, recerquem imatges i missatges. Veure, o percebre amb els sentits, pot representar quelcom així com sentir-se dominador de l'entorn, però això no és tan immediat com sembla. Posats davant el medi que ens envolta, no percebem tota la veritat de la situació. El que fem és construir-nos, a partir de la nostra personalitat, una imatge subjectiva i, per tant, parcial, del que veiem o sentim. I aquí és quan entra el perill de confondre la realitat amb la imatge que d'ella ens hem construït. Quan no les confonem és quan ens adonem que certs elements de la realitat per a algú poden esdevenir únics i indispensables i, en canvi, per a altres poden ser força superflus i secundaris. Reconèixer la incapacitat personal d'exhaurir tota la realitat, lluny d'infravalorar-nos, ens enriqueix. La visió de l'entorn acostuma a ser un conjunt de partícules i de fragmentacions interpretatives que, malgrat la seva parcialitat, poden reproduir un tot coherent al que una persona ha arribat. Mirar és una qüestió cultural i de coneixement refinat, com qualsevol dels altres registres personals. Si es vol potenciar aquesta capacitat cal modular-la i educar-la. Això és així perquè les imatges resulten més atractives i estimulants quan es reconeixen com a tals i se saben "llegir". L'acció de mirar exigeix voluntarietat, ja que s'han d'establir ponts i lligams entre qui mira i allò que vol interpretar perquè el sorpreni. Una obra pictòrica, sorgida d'una interioritat, també dona opció, a qui la mira, a projectar-hi la seva pròpia interioritat, establint-se així un diàleg entre allò que la peça suggereix i els suggeriments personals del qui mira. Aquest és el moment en que l'espectador esdevé tan necessari i creatiu com el mateix artista, perquè tots dos es reconeixen i se senten reflectits en l'obra que

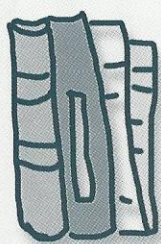
esdevé l'element integrador d'unes vivències que no tenen perquè ser idèntiques.

L'acció muralista d'en Minguell crec que és conseqüent amb aquesta bidireccionalitat comunicativa i creativa que he exposat. Des que pinta murals en llocs que reuneixen gent, la participació del públic, fins i tot en el procés de realització de l'obra, ha estat un dels seus anhels més constants. El seu llenguatge no reproduïx mimèticament la realitat, com fredament ho faria un mirall, sinó que expressa la seva pròpia i parcial experiència perceptiva. Pictòricament actua

als límits entre l'accepció formal i el sentit simbòlic i conceptual i ho fa amb una visió sincera, gens dogmàtica, i insinuada de la realitat que ens determina. No prejutja la cara externa de la realitat sinó que ens deixa les imatges obertes a la interpretació. Invita a l'espectador a que jugui el seu rol, que deixi de ser un simple contemplador passiu i assumeixi la dinàmica d'un observador dialogant amb la proposta que ell li fa i que des de fora, des de l'autonomia de l'espectador, es pot i és necessari redefinir i completar. Per això li agrada sorprendre a aquells que es mostren interessats a "mirar" i deixar-se portar per una dinàmica d'expectació. El seu potencial d'artista plàstic el demostra fent que l'obra resulti atractiva a la vista i al pensament. Per aconseguir-ho fa servir els mitjans pictòrics com a eines de l'intel·lecte i no com a simples eines de visió verídica. La narrativa individual dels murals de la Diputació consisteix a fragmentar l'univers humà en bocins, ressaltar-ne aquells que l'interessin més, multiplicar-ne els elements de major interès estètic per l'espectador, crear reciprocitats, encreuaments, híbrids.... tenint com a rerefons les terres de Ponent des del pla a la muntanya.

Del que he dit se'n pot deduir que pintar es mirar-se i l'espectador en mirar l'obra, sorgida de la introspecció de l'artista, també es capbussa en el propi origen. Aquest diàleg esdevé molt creatiu perquè l'acció de mirar és personal i intransferible i com que no hi ha dues persones que ho facin igual, el significat global de l'obra pictòrica es multiplica indefinidament. L'experiència interioritzada i la intuïció de l'espectador són els millors criteris per a gaudir i interpretar els nous murals d'en Minguell. En "mirar-los", si ho fem amb l'actitud de procedir comparativament, fent associacions, recerquant records o cercant al·legories, hi comprovarem les moltes diferències o les similituds que amb l'autor compartim. Des de tots els punts de vista, però sobretot des del conceptual, sempre quedaran elements amagats i per a descobrir en properes "mirades".

Llop amb pell d'ovella, no porta esquella.

notícies de la biblioteca & crítica literària

Novetats recomanades

Carme Asensio

Del 12 al 22 de març hem tingut a la biblioteca la 3ª Setmana del Llibre Infantil i Juvenil a les Terres de Ponent. Enguany, el pas del temps ha estat el tema i el títol d'una exposició que ha volgut mostrar quina ha estat l'empremta del temps històric en la narrativa infantil i juvenil. L'exposició "Ara fa temps" està classificada sota quatre epígrafs:

- Novel·la ambientada dins la història de Catalunya
- Novel·la ambientada dins la història universal
- Llibres per saber-ne més (llibres de coneixements)
- Narrativa infantil (contes per als més menuts, ambientats en algun episodi històric, per la il·lustració o l'argument que s'hi exposa).

Aquest tipus de literatura atansa els nens a la nostra història i els, introdueix abans que arribin a estudiar-les, a fets que han estat molt importants en la història tant de Catalunya com de la resta del món.

Han passat per la biblioteca 532 alumnes. Les visites s'han fet guiades per la bibliotecària a tots els grups, amb una durada de tres quarts d'hora o d'una hora aproximadament.

A tots els grups independentment de l'edat, se'ls ha explicat el conte *Els nens no volen la guerra*, d'Éric Battut (editorial Joventut).

Hem tingut també la sort de participar en el Pla de Lectures en veu alta, proposat per l'Associació Cultural Cal Llibre i patrocinat per la Cambra del Llibre i la Generalitat de Catalunya. Una actriu professional, Annabel Moreno, ha fet tres sessions de lectura en veu alta, davant d'un auditori molt especial: els alumnes de 5è de l'Escola Pia, els alumnes de 2n d'ESO de l'IES Alfons Costafreda i els alumnes de 3r d'ESO de l'IES Manuel de Pedrolo.

Aquest pla utilitza una tria de textos que són llegits de manera lúdica i competent, engrescant als seus oients a continuar llegint-los. L'experiència ha estat realment engrescadora i esperem que el projecte continuï i poguem gaudir d'aquesta activitat cada any.

NOVETATS RECOMANADES

Les trobareu a la biblioteca a partir del dia 23 d'abril.

Mi país inventado

Isabel Allende

Temps regirats

Antoni Dalmases

El dueño de la herida

Atonio Gala

Vivir para contarla

Gabriel García Márquez

El rey de los pleitos

Jonh Grisham

La Reina Llibertat

Christian Jacq

La sombra del viento

Carlos Ruíz Zafón

Assaig sobre la ceguesa

José Saramago

El hombre duplicado

José Saramago

Vivir del viento

A. Vázquez Figueroa

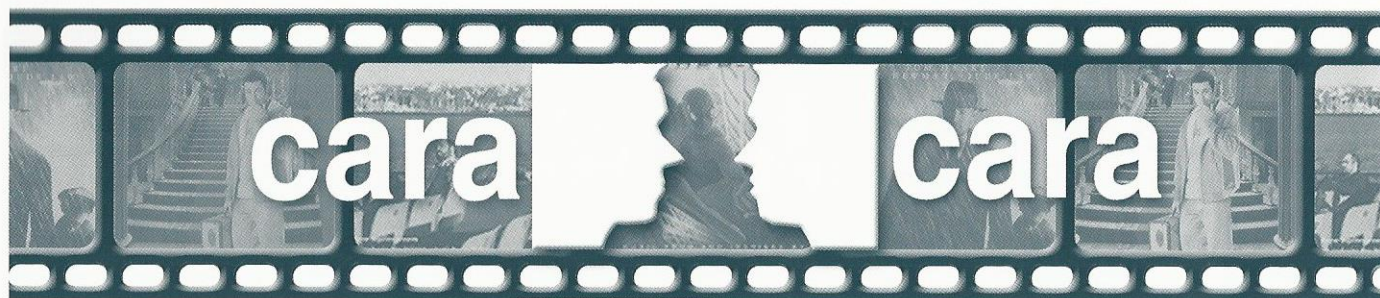
Els records dels camins

Robert James Waller

L'escrivent de làpides

Olga Xirinacs

FELIÇ DIADA DE SANT JORDI A TOTS!!!

Espai de crítica cinematogràfica

J. B. Solé i Francesc Gasull

Amunt

Val més que comencem amb força, apuntant primer les magnífiques estrenes, poques, que fan albirar petites clarianes dins aquest fosc món del cinema...negoci plenipotenciari d'aquells que ja sabem (els qui van pel món enderrocant estàtues). Curiosament, la primera aposta que fem ha estat rodada a Vancouver, al Canadà, amb un grapat d'actors nord-americans i una directora catalana: Isabel Coixet. **Mi vida sin mí** és una pel·lícula sensible, al voltant de la vida i la mort, i el que quedarà... Excel·lents Sarah Polley i Leonor Watling, i un gratificant regust a cinema indie americà. Un altre encert com a productors dels germans Almodóvar.

El hombre del tren: excel·lent western francès (sí, hem dit "western"). Patrice Leconte (*El marido de la peluquera*) fabrica un film que parla de la solitud, de mons contraposats i destinats a enfrontar-se, de les afinitats i les contradiccions. Les grans actuacions de Jean Rochefort i Johnny Hallyday (l'imitador francès d'Elvis) arrodoneixen la pel·lícula.

Ben amunt situem la garrotada als nassos, a l'estómac i a altres parts dignes (o indignes) del cos, que ha suposat el documental **Bowling for Columbine** de Michael Moore. Amb ironia i un pèl de cinisme, Moore és capaç de deixar en calçotets el mateix Charlton Heston. Cal anar al cinema a veure-la i comprovar que als Estats Units, si obres un compte en un banc, de contents que estan et regalen un fusell automàtic. I aquí ens hem de decidir per la coberteria o per la vaixela.

Soldados de Salamina: digníssima adaptació d'un també molt digne llibre de Javier Cercas (de títol homònim), a càrrec d'un afortunat David Trueba, que per fi demostra el seu talent com a narrador després de les fallides *La buena vida* i *Obra maestra*. Atenció a Ramon Fontseré, membre d'Els Joglars (Pujol a *Ubú President*), que es menja la pantalla. Per què aquest home no havia fet cinema abans?

Gangs of New York: debat obert sobre el darrer film del mestre Scorsese. A la pantalla, tones de bon cinema de la mà d'un mag de la imatge (Scorsese, és clar), un geni del disseny (Dante Ferretti) i un monstre de la interpretació (Daniel Day-Lewis). Què hi falla? D'entrada, el muntatge retallat pel productor (una hora de metratge a la paperera) que origina dispersió, inconnexió i atropellament de situacions; i la voluntat faraònica del director de voler explicar massa coses, de fer un gran fresc històric que satura l'espectador. Quant a argument, problemes de producció i resultats econòmics, es pot qualificar com *La puerta del cielo* d'Scorsese. Nosaltres, però, la situem amunt.

Més recomanacions en forma de pinzellada: l'Oscar per Adrien Brody no ha d'eclipsar les magnífiques actuacions de Michael Caine i Jack Nicholson, ambdós nominats, a *El americano imposible* i *A propósito de Schmidt*. D'altra banda, les dues pelis són portentoses,

esplèndides. I de la Gran Bretanya ens arriben dues petites perles que enfoquen la qüestió de la droga de maneres ben diferents: **El jardín de la alegría** és una comèdia amable sobre una vídua que conrea marihuana per a poder subsistir, mentre que **Sweet sixteen** és un altre ferotge retrat social de Ken Loach amb un noi que intenta treure la mare del pou traficant amb heroïna, i un desenllaç que et deixa sense parla.

Avall

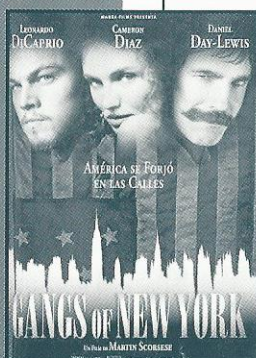
La prueba: aquesta fal·làcia dirigida per un desganat Roger Donaldson (*No hay salida, Trece días*) és un mostrari dels enginyers que utilitza la totpoderosa CIA per dur a terme les seves investigacions. Encara que ho vesteixin de thriller de suspens, el film desprèn un tuf propagandístic que fa ruboritzar. Només en destaquem la brillantor (momentània) d'un competent Al Pacino davant un aprenent Colin Farrell (*La guerra de Hart, Daredevil*).

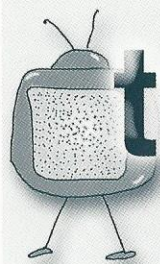
Barridos por la marea: enèsima i pèssima aparició - temptativa de Madonna per triomfar al cinema. Infumable i poc creïble com a actriu, la cantant ha estat dirigida (és un dir) pel seu marit Guy Ritchie, recordat per la divertida *Snatch*. *Cerdos y diamantes*. D'aquesta pel·lícula, per què no en diuen *Barridos por el mareo*?

Daredevil: adaptació d'un altre còmic de la Marvel, en què el superheroi és encarnat per Ben Affleck!!! Insustancial, avorridota i repetitiva, la cinta transita per paratges ja molt vistos en cinema: l'heroi turmentat, poc integrat, amb doble personalitat i que s'enfronta a un dolent monolític passat de voltes. Massa semblances amb *Batman* o *Spiderman*.

La gran aventura de Mortadelo y Filemón: és ja la tercera pel·lícula més taquillera del cinema espanyol, i la demostració que cada any, de la producció autòctona, només tres o quatre films reben acceptació del públic. Suposem que *El oro de Moscú* serà aviat la següent. De les aventures en cel·luloide dels agents de la TIA hem d'aplaudir el disseny de producció, el vestuari i els efectes visuals, que ens fan gaudir d'un còmic de carn i ossos; però, per contra, no ens va satisfer la història: gags desordenats i trams reiteratius. Amb 85 minuts de peli, millor: Certifiquem l'opinió d'un crític: a l'igual que *El milagro de P. Tinto*, la pel·lícula demostra que Javier Fesser és un excel·lent director de curtmetratges.

El nucleo: aquesta pel·lícula és com *Armageddon*, però a la inversa. Ja no es tracta d'anar a l'espai per fer saltar un meteorit que amenaça la humanitat, sinó de perforar la terra fins arribar al nucli i fer que torni a girar!!! Que ningú pensi que aquí es recupera l'esperit de Verne. Més aviat és una altra desfilada d'efectes visuals, la veritat no gaire reeixits. Un detall simpàtic: hi veiem l'actor Tcheky Karyo, autèntic nòmada del cinema, que també apareix a *El jardín de la alegría* i l'espanyola *Utopía*.

televisió/música

Sobre la televisió

Gerard Martínez

D'antuvi tinc un dilema: dissortadament desconec el dia en el qual els infidels lectors de *Culturàlia* (esdevé utòpica la idea de fidelitat d'uns lectors cap a una revista la qual al seu torn els és infidel mes rere mes) podreu gaudir de l'edició de Sant Jordi de la revista *Culturàlia*. Deixant de banda les reticències inicials que m'infereix el consell de redacció de la revista (bellíssimes persones, d'altra banda), aprofito l'avinentesa per recomanar un llibre: *Sobre la televisió*, inicialment un jeroglífic hermètic difícilment discernible que esdevé un calidoscopi de percepcions televisives a mesura que la lectura avança fins la pàgina 114, l'última. *Sobre la televisió* és un assaig de Pierre Bourdieu, professor de sociologia al Collège de France i director de la revista europea *Liber*. Aquestes dues lliçons del Collège de France, emeses per la televisió i que han aixecat una gran polèmica a França, presenten, d'una manera clara i sintètica, els coneixements actuals en la recerca sobre la televisió. La primera desmunta els mecanismes de la censura invisible que s'exerceix sobre la pantalla petita i revela alguns dels secrets d'aquest arte-

facte, que són les imatges i els discursos televisius. La segona explica com la televisió, que domina el món del periodisme, ha alterat profundament el funcionament d'universos tan diferents com els de l'art, la literatura, la filosofia o la política, i fins i tot també els de la justícia i la ciència. Això ha estat possible amb la introducció de la lògica de l'audímetre, és a dir, de la submissió ideològica a les exigències del plebiscit comercial. El volum es completa amb un escrit que descriu la conversió dels Jocs Olímpics en un espectacle televisat, carregat de connotacions competitives tant nacionalistes com comercials.

M'agradaria aprofitar les últimes línies (juraria que abans comptava amb més espai) des del relativisme que esbossa aquesta humil secció de crítica a la "televisió light" per agrair la cessió d'alguns mots arcaics, neologismes o de termes simplement impronunciables (per la seva dificultat) a l'últim i flamant fitxatge de *Culturàlia*, Gerard Malet. Enhorabona per la secció!

La força dels 60 anys

Lady Madonna

La beatlemanía va tornar a Barcelona gràcies al multitudinari concert de Paul McCartney d'una manera que, certament, sembla que mai hagués desaparegut. Un nombrós públic de totes les edats, des d'infants fins a seguidors de l'edat de Paul McCartney, va omplir el Palau Sant Jordi per veure, més que un simple músic o un beatle, un autèntic mite de la música pop. L'espectacle va estar a l'altura de les circumstàncies, amb escreix i afegitó. I això que sir Paul McCartney, que va recórrer tota la seva carrera musical en quasi tres trepidants hores, ja passa dels seixanta anys (molt ben portats, per cert). De fet, pocs com ell i la resta dels beatles poden dir que arrossegueu, mouen i agraden a diverses generacions: tot un mèrit dins el panorama musical de principis d'aquest segle, fonamentat en la perillosa tendència consumista d'usar i llençar.

El concert va començar amb un espectacle digne de la nostra Fira de Teatre al Carrer i, seguidament, Paul McCartney va irrompre a l'escenari amb el mític baix elèctric a la mà. Va començar amb una combinació de temes de les dues bandes que ha liderat, The Beatles i The

Wings; va continuar segons el mateix patró, tot i incorporar temes propis dels darrers àlbums en solitari, i va acabar amb les peces més emblemàtiques i corejades per l'entusiasta audiència. No es podia demanar res més.

La conjunció entre el veterà Paul McCartney i la renovada banda que l'acompanya, a més, va ser d'una perfecció exquisida. La força dels 60 anys es retrobava amb la potència de la joventut i, per celebrar-ho, regalava un espectacle impregnat d'energia i color al públic vingut d'arreu. Els efectes lumínics i els muntatges en format de vídeo, per acabar d'arrodonir la nit, van ser dels més espectaculars mai vistos al recinte esportiu i musical.

La nota emotiva de la nit va haver-se de dividir en tres parts iguals, corresponents als petits homenatges retuts a John Lennon, George Harrison i Linda McCartney, als qui va dedicar tres cançons del repertori. L'edifici no es va enfonsar de miracle, els aplaudiments i les ovacions de ben segur que van travessar els murs. Paul McCartney, que la salut t'acompanyi perquè puguis tornar al més aviat possible. Per cert, també va cantar *Lady Madonna*...

Pep Vall

EXCURSIÓ A BELIANES, SANT MARTÍ DE MALDÀ I MALDÀ

Fou el diumenge dia 23 de març i batirem el rècord d'assistents amb el nombre de 41.

Situats a Sant Martí i guiats per una cordial senyora de Belianes, agafarem el camí del nord, en els plans que miren a Bellpuig i Tàrraga, i en un dia magnífic en què el sol brillant feia lluentegar els naixents sembrats, fèrem via cap a Belianes, travessant el ja sec Riu Corb, vora els antics molins. Poguèrem veure plantacions de joves oliveres juntament amb antigues, molt malmeses per les gelades de la nevada del 2001, però que, a poc a poc, van reeixint.

Esmorzàrem i vàrem prendre cafè en aquest magnífic poble, tan ben cuidat. Tot seguit, i després de visitar la zona esportiva, la senyora alcaldesa ens féu de guia durant la visita a l'ajuntament, l'Ecomuseu i el Museu de l'Oli, i fins i tot una fonoteca i una biblioteca molt originals.

De tornada a Sant Martí, passàrem pel camí que hi ha vora el riu, en plena fondalada, molt diferent del d'anada. A bon pas arribàrem a l'indret de Maldà, on enllaçàrem amb el desviament de la carretera que hi fan, enfilant ja cap al nostre destí. Un cop allí, visitàrem l'església, de campanar majestuós, saludant als veïns que sortien de missa. I els que volgueren van poder dinar a Ca la Marià, en el mateix poble.

Quan les pomeres floriran

Balada de l'Amor que torna

Quan les pomeres floriran
al dolç verger de l'Estimada
i els oronells retornaran
a penjar els nius de teulada
de la masia en solitud,
dins una nit plena d'estrelles,
retornarà l'Amor perdut,
aureolat de la llum d'elles.

Quan les pomeres floriran
donant al sol ses roses blanques
i les abelles brunziran
entre la glòria de ses branques
i vibrarà la profecia,
terres enllà, del Pa i del Vi,
l'amor gloriós que un jorn fugia
retornarà de son camí.

Quan les pomeres floriran
entre les aigües lluminoses
dels regatells que expandiran
la flor d'argent de les nues foses
i aixecaran sa flama d'or
les argelagues de les serres,
retornarà triomfant l'amor
com rei qui ve de llunyes terres.

Durà la túnica enflorada
com els apòstols i els romeus,
tindrà la pell tota colrada
de tramuntanes, sols i neus;
de rossinyols i caderneres
vindrà un estol al seu davant,
de romanins i roses-veres
durà una garba fulgurant.

Dins de la nit clara i deserta,
plena d'estels i de perfum,
quan trobarà una porta oberta,
hi deixarà una flor de llum
i, en esclatar la nova albada,
tots els carrers faran olor
d'aquella garba perfumada
i aquella rosa de pastor.

Quan les pomeres floriran
haurà arribat Pasqua florida
i els ulls i els cors s'abrandaran,
i tota cosa serà ungida
de resplandor d'Esperit Sant.

...
I tornarà l'amor triomfant.

Mossèn Antoni Navarro

IVa. FIRA DEL MEDI AMBIENT

Tàrrrega, dies 7, 8 de Juny de 2003

El medi ambient és un tema cabdal per al futur. Tanmateix, serà el sector que crearà més llocs de treball i més activitat econòmica.

Cal, doncs, una fira que reculli la gran varietat d'elements que hi concorren.

TÀRREGA ha acceptat el repte i ha creat la FIRA DE MEDI AMBIENT, amb la voluntat que englobi tots aquests elements, posant especial èmfasi en la INNOVACIÓ TECNOLÒGICA MEDIAMBIENTAL.

Aquest any organitzem la 4a edició, amb la convicció de consolidar el que hem assajat en les tres primeres. La nit del dissabte dia 7 tindrà lloc el Sopar de l'Expositor, en el decurs del qual es farà entrega dels Premis a la Innovació Tecnològica Mediambiental

La Fira és organitzada per:

Grup d'Ecologia i Medi Ambient (GEMA), Ajuntament de Tàrrrega, Consell Comarcal de l'Urgell

Hi col·laboren:

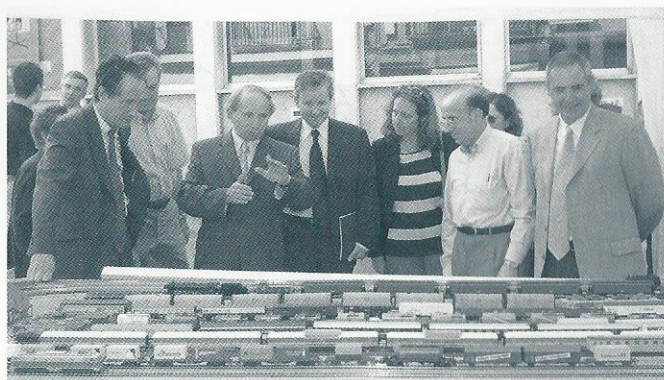
Departament de Medi Ambient, Diputació de Lleida, Càmbra de Comerç, Foment Targarí, Mútua Intercomarcal Escola de Capacitació Agrària, Ràdio Tàrrrega

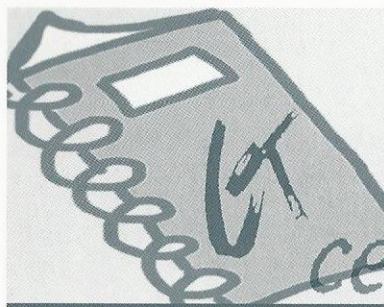
Patrocinada per:

Caja de Ahorros del Mediterraneo (CAM)

La Fira és organitzada en 10 sectors:

1. Productes naturals i ecològics
2. Bioconstrucció
3. Energies renovables
4. Tècniques naturals
5. Serveis ambientals
6. Oci i turisme
7. Ensenyament i cultura
8. Jocs ecològics i animació
9. Entitats socials
10. Taules rodones, conferències i tallers

l'agenda

centre cultural de Tàrraga

MAIG

1, 2 i 3 maig,

EXCURSIÓ A

**PERPINYÀ, MONTPELLIER,
NIMES I AVINYÓ**

Preu: socis 205 €. No socis 210 €,
Inscripcions: Esparteria Grau
Informació al tel. 973 310 150

4 maig

Mercat de segells, monedes i pins

Vestíbul Ateneu, tot el matí

4 maig

Sortides a l'entorn:

SEGURA - LLORACH,
els boscos més propers

11 maig

**Participació en l'excursió ferroviària
reinvidicativa dels AMICS DEL TREN,
amb "LA GARRAFETA" Des de Montblanc**

17 maig

Mercat d'antiguitats i de les Arts

Els dimecres, a 2/4 de 10 del matí:

Programa informatiu a Radio Tàrraga

Amb el patrocini de:

AJUNTAMENT DE TÀRREGA

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCs

Fundació Pública de la Diputació de Lleida